

thi derved blive de uengetelig meget ilde stillede. — Med Hensyn til Realskolerne er der jo foreslaaet en Bevilling foruden til dem, der alt tidligere have faaet Understøttelse, til en Skole i Birkerød. Som man ser, forøges Tallet af Realskoler stadigt. Det er utvivlsomt, at den Gjærning, Realskolerne udøve, navnlig i Kjøbstæderne og ogsaa enkelte andre Steder, er en Gjærning, hvortil der er megen Trang. Derom vidner nok som alle de mange Skoler, der oprettes og som synes at være særlig gode. Imidlertid have de i den seneste Tid, navnlig siden der er kommet flere af dem, søgt Krykket af de to Examinere. Jeg tillod mig allerede ved første Behandling at minde om, at det er en Mangel, at man har to, ja egentlig 3 Præliminærexaminer, nemlig en ved Universitetet, der jo almindelig kaldes den lille Præliminærexamen, en anden ved Skolerne under Navn af den lille Realskoleexamen, og endelig den store, som tilbørlig ogsaa er delt i to. Jeg henstillede dengang, om ikke Tiden maatte være kommen til at sammensmelte disse Examinere til een. Siden den Tid har den høitærede Minister udstedt en Bekjendtgjørelse af 13de December forrige Aar, der sadt ned som en Bombe mellem Realskolerne, idet man efter den skulde have den store Præliminærexamen for at blive dansk Jurist, og den Tid, man fik at løbe paa, ikke skulde være længere end til 1883. Senere er der jo imidlertid foretaget en Retteelse deri, som vel ikke for Skolernes Vedkommende er fuldt tilfredsstillende, men som i hvert Fald overfor de Enkelte, der allerede have taget Examen, forekommer mig at være meget billig og rimelig, og jeg skal derfor ikke udtale mig nærmere om denne Bekjendtgjørelse, navnlig efter den Tilføjelse, den saaledes har faaet. Der foreligger for Udvalget mange Andragender fra Realskoler om forhøjet Understøttelse netop paa Grund af denne Bekjendtgjørelse. Disse ville jo imidlertid komme til Behandling senere, naar Indstillingerne i den Henseende komme til at foreligge. Den høitærede Minister har foruden denne Bekjendtgjørelse af 13de December tillige udstedt et Cirkulære til samtlige Skoler, hvori han foreslaar, at de forskjellige Præliminærexaminer skulle sammensmeltes. Jeg paafjønner det Skridt, den meget ærede Minister der har foretaget, baade at han spørger Skolerne, for at høre de praktiske Mænds Raad og Veiledning i saa Henseende og tillige selve Cirkulærets Indhold, idet jeg ikke kan Andet end samstemme dermed. Der kan naturligvis være Et og Andet, som efter min Opfattelse bør være anderledes, men i Hovedtrækkene, s. Ex. i den Stilling, der tillægges Modermaalet, samt med Hensyn til hele den fremtidige Stilling, som den høitærede Minister har tænkt sig skulde komme tilstede, naar der herefter kun skal have en Realskoleexamen, kan jeg kun billige. Jeg tror, den høitærede Minister har begaaet en Feil ved at tage

Engelsk som absolut tvunget Sprog istedetfor Lybsk, saaledes at man derimod for det andet Sprogs Vedkommende kan vælge mellem Fransk og Lybsk. Jeg tror, at det tvungne Sprog maa være Lybsk, og at Valget maa staa mellem Engelsk og Fransk (Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Nei!), ja, jeg veed jo nok, at det er den høitærede Ministers Opfattelse, at Engelsk skal være det tvungne Sprog, men jeg tvivler ikke om, at mange af Skolerne ville, ialtsald i det Stykke, være af en anden Mening. Sprogene ville formentlig blive Engelsk og Lybsk; selv om man sætter Engelsk som tvunget Sprog, vil det andet Sprog neppe ret mange Steder blive Fransk, men Lybsk. Men, som sagt, selve Cirkulærets Grundtræk og Hovedindhold erkjender jeg for i det Væsentlige at være rigtigt faavel som den Sammensmeltning, Ministeren faar, og som jeg paafjønner, at han har faaet. Jeg tvivler ikke om, at den høitærede Minister efter den Sædvane, der er fulgt, kan sætte det i Værk administrativt; jeg siger ikke dermed, at jeg just ynder, at det er saa, men jeg tvivler ikke om, at det kan gøres. Det er den Maade, hvorpaa man hidtil er gaaet frem, og desuden har jo i 1855 Folkethinget eller ialtsald et Udvalg, der frasagde sig Arbejdet, udtrykkeligt erklæret, at det skulde gøres administrativt. (Brix: Loven af 1871). Loven af 1871 kommer ikke i Berøring med Ordningen af selve Præliminærexamen, det skjønner jeg ialtsald ikke; de blive fremdeles istand til at afholde deres Examinere ved Skolerne. Imidlertid, skulde den høitærede Minister foretrække at gaa Lovgivningsveien, er det naturligvis Noget, jeg ikke alene ikke skal gjøre Indvendinger imod, men som jeg vil finde meget formaalsstienligt, uden at jeg dog tror, det behøves. Til disse Bemærkninger skal jeg indskrænke mig.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Scavenius): Jeg maa først takke det ærede Udvalg, fordi det har tiltraadt forskjellige af de Forslag, som ere stillede af mig, efterat Finansloven var forelagt, saaledes først Forslagene under Nr. 45 og 46; jeg kommer senere til flere. Hvad Forslaget Nr. 47 angaar, beklager jeg meget, at det ærede Flertal ikke har ment at kunne gaa til den Forskielse, jeg har foreslaaet. Det er ganske vist, at man med 25,000 Kr., stillede til Raadighed aarligt, nogenlunde kan raade Bod paa de Ulemper, der følge af, at en stor Del Præstetald ere altfor ringe lønede; men jeg maa dog gjøre opmærksom paa, at det ikke har været Regjeringen muligt at tilfredsstillende alle billige Fordringer i saa Henseende ligeoverfor Præsterne, hvorimod jeg tror, at Saadant vil være muligt med 30,000 Kr. Der findes Præstetald og især Kapellanier forskjellige Steder i Landet, som det omtrentlig er umuligt at faae